

Slovenski

čebelar

Glasilo

Slovenskega

čebelarskega

---

društva

---

v Ljubljani

Št. 11 November

Letnik XXXVIII

Vsebina:

Iz davno preteklih dni	161	Opazovalne postaje	169
O medenju hoje, hojevem medu in drugo	162	Nekaj čebelarških spominov	170
Nekaj pripomb k rojenju čebel	164	Dopisi	172
Iz čebelarških zapiskov	166	Društvene vesti	172
Čebelarški paberki	166	Vesti iz podružnic	173
Pismo začetniku	167	Drobiž	174

Naznanilo!

Vsem našim članom in podružnicam pa tudi ostalim čebelarjem sporočamo, da se je naša **Društvena Čebelarna** v prvih dneh novembra t. l.

presešila

iz Pražakove ul. 13 v nove lastne trgovske prostore v domu Antona Janše na

Tyrševa cesta št. 21

Prepričani smo, da nas bodo čebelarji v lastnih prostorih še pogosteje obiskovali in nam zaupali svoja naročila.

Čebelarji, naročite novo jugovo knjigo:

„Praktični čebelar“

Poziv in prošnja

V št. 10. Slov. Čebelarja smo objavili poročilo o nakupu parcele za bodoči Janšev dom. Odbor je bil v jako težkem položaju. Zelo ugodne prilike ni hotel in glede na društvene koristi tudi ni smel zamuditi. Gotovine pa društvo še daleč nima toliko, da bi moglo poravnati vso kupnino. Znatno manjša pa bi bila prevzeta hipoteka, ako bi člani poravnali vso zaostalo članarino in sploh vse zneske, ki jih dolgujejo društvu tudi podružnice. Če kdaj, je sedaj nujno potrebno, da store člani svojo dolžnost in zaostalo članarino in druge zneske takoj nakažejo. Člani in podružnice, zavedajte se, da bo moralo društvo zaradi vaših zaostankov plačevati denarnim zavodom nepotrebne obresti in da boste s tem društvo zelo oškodovali. Upoštevajte delo odbora, ki se trudi, da bi naše čebelarstvo povzdignil. Pomažite mu vsaj s tem, da plačate zaostanke.

Urejuje: AVGUST BUKOVEC,
Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Slovenskega čebelarstva društva v Ljubljani

Številka

11

V Ljubljani 1. novembra 1935   Letnik XXXVIII

Iz davno preteklih dni

Julij Mayer — Dob

Prav za prav so zanesljivi viri o čebelarstvu v naših krajih iz dobe pred Janšo zelo redki. Kar jih je zapisanih, leže raztreseni kot vpisi po teže dostopnih grajskih arhivih, župnijskih kronikah in raznih urbarjih. Marsikaj zanimivega o stanju nekdanjega čebelarstva — in kar je z njim v zvezi — bi lahko razbrali iz teh zapisov. Zato, in pa, da jih otmemo pozabi, bodi naloga nas vseh, da jih skušamo zbrati in objaviti v našem listu.

Danes prinašam nekoliko takih zapiskov iz davno pretekle dobe Kamniškega sreza, ki mi jih je iz prijaznosti podal gospod župnik Markič od Sv. Trojice ter se mu na tem mestu najtopleje zahvaljujem zanje.

Okrog Kamnika je bilo čebelarstvo že pred 400 leti močno razvito in so tedaj že trgovali s čebelami in panji. Tako vsaj lahko sklepamo po vpisu iz urbarja na Kolovratu, po katerem je Ludovik pl. Isenhausen, skrbnik sedanjega Starega gradu nad Kamnikom, ki pa je stanoval v Zdušah, plačal za 17 panjev (Peinstagkh) v gotovini (Porgelt) 3 goldinarje 7 krajcarjev tedanje veljave. Računajoč 60 krajcarjev na goldinar, je torej plačal za panj po 11 krajcarjev. Menim, da si je imenovani skrbnik omislil le prazne panje za roje, ker je bil vpis izvršen dne 28. maja 1585.

Mnogo važnejši vpis ima urbar na Vačah, z dnevk 6. junija 1648. Ta urbar velja kot glavni urbar mengeške župnije, kamor so tedaj spadale kot pomožne fare še Vače, Čemšenik, Zagorje in Dol pri Ljubljani. Vpis nam pove, da so dobivali župniki v Zagorju in v Čemšeniku desetino tudi v panjih.

Na vprav svojstven način je dobavo voska za svoje potrebe rešila cerkev svetega Mohorja in Fortunata v Podlipovici na Kolovratu. Iz vpiskov v urbarju tamošnje cerkve posnemamo:

»Jurij Lovrač ima v reji štiri panje čebel, ki so last cerkve sv. Mohorja in Fortunata v Podlipovici. Od pridelka bo imela cerkev polovico, Lovrač drugo polovico, nad čemer bodo pazili cerkveni ključarji. Tako je bilo dogovorjeno pri cerkvenem obračunu v Podlipovici leta 1707.« (V izvirniku: Juri Lauratsch habet apes Ecclesiae in educatione de quibus usus fructus medietas est ipsius, medietas ecclesiae.)

Vsekakor dobra in izvirna rešitev; cerkev je lastnica čebel in deli s čebelarjem pridelek! Nadaljni vpisi poročajo v latinščini (tu v prostem slovenskem prevodu):

Leta 1711 je dobila cerkev od cerkvenih čebel (de apibus Ecclesiae) 2 goldinarja kranjske deželne veljave.

Leta 1715 je dal cerkvi 3 goldinarje kranjske veljave.

Leta 1716 je bil cerkveni delež 4 goldinarje kranjske veljave.

Leta 1718 je dobila cerkev 4 goldinarje, panjev je bilo še osem.

Leta 1719 je dobila cerkev 2 goldinarja 11 krajcarjev.

Leta 1720 je ostalo 8 panjev, cerkveni delež je bil 4 goldinarje kranjske veljave.

Leta 1721 je dal cerkvi 5 goldinarjev in 20 krajcarjev.

Leta 1722 je prodal čebele ter dal 20 petic, kateri denar se je porabil za vosek, t. j. za sveče pri cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. Vosek je bil kupljen za 17 petic, ostalo je še 11 panjev.

Leta 1724 je dal od čebel 4 libre in 10 petic za naprej je ostalo 9 panjev.

Leta 1727 je oddal cerkvi 19 petic, pri omenjenem Juriju Lovraču je ostalo 10 panjev čebel.

Leta 1728 je ostalo 11 panjev. Cerkev je dobila delež 7 goldinarjev nemške veljave.

Leta 1729 je oddal cerkvi 5 goldinarjev 40 krajcarjev kranjske veljave, 9 panjev je še ostalo.

Tako slede redni letni vpisi do leta 1736, ko je prevzel cerkvene panje v varstvo Marko Lovrač sin prejšnjega in dedič domačije. To leto je odpadlo na cerkev 6 goldinarjev splošne veljave.

Leta 1737 je dobila cerkev od čebel 11 petic.

Zelo visok delež je dobila cerkev leta 1744, ko je nanjo padlo 7 goldinarjev.

Zadnji vpis iz leta 1745 pove, da je Marko Lovrač oddal cerkvi 6 goldinarjev kranjske veljave.

O medenju hoje, hojevem medu in drugo

Ivan Zigmund — Vrhnika pri Starem trgu

V krajih v višjih legah, posebno tu kjer čebelarim jaz, kjer je izrazit kraški svet, zaraščen večidel z iglastim drevjem, smo čebelarji navezani edino le na pomladansko travniško pašo, ker tu ponavadi ne uspeva strniščna ajda. Izjemoma imamo tudi jesensko pašo, pa le kadar izdatno

medi gozd, kar se zgodi le na vsakih 4 do 5 let.

Zato ni čudno, da se ob novici »hoja medi«, vzradosti srce vsakega tukajšnjega čebelarja, ker le tedaj ima upanje na bogato čebelarsko letino.

Pa tudi čebele se razveselijo tega. Najprej zaslede pašo najbolj močni in živahnejši panji, potem se pa kmalu iz vseh panjev ulivajo celi roji proti gozdu kakor za stavo, in čebelar se čudi, kaj zmore ta mala žival ob dobri paši, ko se sati kar vidoma polnijo z medom.

Vendar pa razmeroma le malo čebelarjev ve, kako prav za prav in na kak način hoja medi. Stopimo torej v gozd in ogledmo si to stvar natančneje.

Ko pripognemo spodnje veje, navadno ne opazimo ničesar, razen »medene rose«, ki se sveti po iglah. Ako jo primemo, se nam prsti kar sprijemajo. Toda, ako se povzpnejo višje na drevo in odlomimo kos veje ter natančno pregledamo poganjke dotičnega leta, opazimo neko iglasto ušico, kako tišči svoj rilček pod pecelj hojeve igle in sesa drevesni sok. Na enem poganjku sta kvečjemu dve.

Ogledmo si živalco natančneje, kar omogočimo s tem, da jo stresemo z vejice na roko, ker drugače je ne moremo dobiti na plan, ker se urno kreta sem in tja med iglami, slično kakor krpelj na matici. Od ostalih listnih uši se razlikuje na oko v tem, da je popolnoma gladka in take zelene barve, kakor hojeva igla. Po sredi hrbta ima malo temnejšo progo. Zaradi te podobnosti z iglo hoje, in ker se drži večinoma v višjih vejah in proti vrhu hoje, jo zelo težko zapazimo in lahko prezremo, ako vejice natančno in z zanimanjem ne pregledamo. Zaradi te okolnosti čebelarji mislijo, da ob ugodnem vremenu igle same od sebe izločujejo sladki sok.

Usta te ušice so na oči slična ustim čebeljega krplja. Dolga so do 3 mm, široka pa 1—2 mm.

Ko imamo ušico na dlani in jo na lahko pobožamo s kako bilko ali z drugim lahkim predmetom, izpusti iz dveh hrbtnih

zlez ali cevki, ki jih ima na hrbtu, majhno kapljico prozorne tekočine, to je sladki sok, ki ga ob ugodnem vremenu spušča z vejic na veje, ali pa na tla. Seveda se ob suhem vremenu ta sok posuši po iglah, tako da ga čebele sploh ne morejo nabirati in se strdi kakor sladkor.

Zatorej ob ugodnem, toplem in vlažnem vremenu hoja tako zelo medí, da se nabirajo kar kaplje po listju in po tleh. Ako gledamo od solnca v senco dreves, vidimo, da pada ta sladki sok, ki ga izločujejo omenjene ušice, kakor fin in droben dež, in ako človek nekaj časa stoji pod hojami, je takoj ves masten.

Nekoliko podobne glede izločavanja sladkega soka so nekatere listne uši na sadnem drevju, ki jih pasejo različne mravlje ter jih imajo za nekakšne molzne kravice. Odtod zmota med ljudstvom, da mravlje objedavajo liste in vršičke.

Iz načina medenja hoje si lahko razlagamo čudno medenje hoje v lanskem letu. Medenje se je pojavilo samo v nižje ležečih, od vetrov zavarovanih gozdih v južnovzhodnih legah. V lanskem spomladanskem deževnem vremenu so se v obeh legah hojeve ušice zadostno razmnožile in ob ugodnem vremenu ugodno razvijale ter povzročile medeneje hoje, dočim v gozdih v višjih legah ni bilo nikakega medenja.

Zato smo lansko leto čebelarji v bližini teh gozdov opustili prevažanje v hojevo pašo, upajoč, da se bo tudi pri nas pojavila, toda zaman smo čakali do jeseni, ter smo imeli prazne panje, dočim so čebelarji, ki so izrabili lanske letošnje krajevne paše, natočili povprečno na panj po 40—50 kg.

Sedaj pa še nekoliko besedi o medenju smreke in leske, ki pa medí na drugačen način.

Ako pregledamo smrekove vejice ob času medenja, vidimo v pazduhah eno- ali dveletnih poganjkov kakor grah debele in okrogle izrastke, včasih tudi po dva ali tri skupaj. Ako jih stisnemo, se razlije iz tega »klopa« (je sličen klopu pri goveji živini) sivorodeča tekočina. Ob ugodnem in toplem vremenu izloča ušica, ki živi v bra-

davici, sladko snov, ki jo čebele zelo rade bero. Čas medenja smreke je navadno meseca maja in junija, dočim medí hoja od začetka julija do konca septembra. Smrekov med je rdečkaste barve, a ker takrat cve-tejo travniške cvetlice, je navadno pomešan s cvetličnim medom.

Na ta način medí v tem času tudi hoja, toda zelo redko in s to razliko, da so ti »klopi« v pazduhah jelovih vejic manjši kakor pri smrekah; imajo te velikost leče. Ta način medenja je bil opisan v »Slov. Čebelarju« leta 1913.

Kaj pa leska? Leska medí ponavadi meseca maja, ravno ko se listi dobro razvijajo. Medí pa le tam, kjer se na nji naselijo znani kaparji, ki so slični češpljevem. Ali je istoveten z njim, ne vem. Ob ugodnem toplem južnem vremenu izločavajo izpod kopic cele kapljice sladkega soka, ki potem pada na liste in ga čebele zelo rade nabirajo.

Leskova mana spada med najslabše vrste medu. Je bledorumene barve, neprijetnega okusa in strnjen zelo kašnat. Ako ga čebele naneso v panj, se v satovju v 3 do 4 tednih strdi in ga ne moremo spraviti z nobenim točilom ven. Na našo srečo malokdaj nabere samega, ker imajo takrat pašo tudi na travniških cveticah.

Najbolj lakomni na leskovo pašo so zgodnji majski roji-prvci. Ako so močni in jim damo še izdelane prazne sate ali pa satnice, so v enem tednu ugodne paše dobesedno vsi zaliti z leskovim medom, kar je največkrat le v našo nesrečo. Pred leti se mi je namreč pripetilo, da so mi bili roji zavoljo tega medu čez zimo od gladu in žeje pri polnih zalogah poginili. Med je bil namreč v satovju ves strjen in vse sate, ne glede na starost, sem moral uničiti in pretopiti z medom vred.

Toda tudi hojev med se razlikuje v kakovosti. Ob prvem medenju, to je meseca julija, je bolj redek in nekoliko svetlejš barve. S točilom gre zelo rad iz satovja. Ako je v medišču med s travniške paše in potem čebele dopolnijo medeno zalogo še s hojevim, dobimo cvetlično-hojev med

temnejše barve, toda zelo finega in milega okusa, ki ga ljudje pri nas najbolj radi kupujejo.

Ako ob času medenja hoje večkrat izpere pašo dež, se napravi na hojah neka črna sajasta prevleka, ki jo napravi neka glivica, in hojeve veje so potem kakor s sajami posute. In ako med hoja dalje, je med, nabran po tej prevleki, bolj temne in motne barve.

Ako traja hojeva paša do pozne jeseni, ko si čebele urejujejo zimsko gnezdo, tega medu ne pokrijejo. Toda zadnje naneseni med je, navzlic da je nepokrit, večkrat v tekočem stanju, tako smolnat, da ga ne moremo iztočiti, ali pa gre v kakor las tankih curkih iz satovja. Ako pridejo čebele po zimi do tega medu, se zaradi žeje vznemirjajo, v najhujšem mrazu silijo iz panja, in posledica je griza ter pogin čebel. Zato moramo takim panjem pomagati s tem, da jim damo v toplo vodo namočeno cunjo v bližino gnezda (na rešetke).

Iz vsega tega sledi, da je med, ki ga narava nudi čebelam od omenjenih rastlinskih zajedalcev, ako je v čistem stanju brez primesi drugih vrst medu, za prezimovanje manj vreden ali celo poguben, in to tudi zaradi tega, ker ima menda v sebi več neprebavljivih snovi kakor cvetlični med.

Kot ljudska hrana je pa hojev med ravno toliko vreden kakor druge vrste med, ali pa še boljši, posebno pri nekaterih človeških boleznih, ker vsebuje precej železa v lahko prebavljivem stanju.

Zato pa tudi ne moremo imeti kakih predsodkov glede nekaterih vrst medu, ker, kar nam nudi mati narava, bodisi naravnost iz cvetnih čaš ali pa posredno po živalskih proizvajalcih, je vse dobro in odločeno človeštvu v korist in uporabo.

Nekaj pripomb k rojenju čebel

Fr. D. Jug — Brezje

Znano je, da se čebelna družina na višku razvoja prične pripravljati na rojenje. Najprej zaleže matica trotovinu, potem pa

nastavijo čebele matične celice. Ko te matica zaleže, lahko pričakujemo v 10—14 dneh roj.

Čas, v katerem je čebelna družina na višku razvoja, je zelo različen. Lahko se prične plemenjak pripravljati na roj že koncem aprila meseca ali v začetku maja, lahko pa šele v začetku ali celo v drugi polovici junija meseca. Na to vpliva razpoloženje čebelne družine same in zunanje prirodne razmere. N. pr., ako imajo čebele dobro, rodovitno matico in je plemenjak zimo dobro prebil ter je skozi in skozi močno živalen. Tedaj, če je v naravi dobra pomladanska paša in ugodno vreme, dobimo roj že lahko v začetku maja meseca. Če pa manjka to ali ono, se roj lahko zakasni za mesec dni ali pa še več.

Za čebelarja ni vseeno, kdaj roj dobi. Skušnje zadnjih slabih čebelarskih letin so nam jasno pokazale, da od poznih rojev nimamo nikakih koristi, temveč le škodo. Vprašanje nastane, ali more čebelar vplivati na to, da dobi čim zgodnejše roje, pozne pa prepreči.

*

Čebelar-začetnik, kateri ima še komaj nekoliko kranjičev, je prepuščen usodi. Pač pa lahko nekoliko pomaga plemenjakom, če jih spomladi obilno krmi z medom, da se čimprej začnejo pripravljati k rojenju. Najboljši za to je ajdovec, ki mu lahko primešamo nekoliko sladkorne raztopnine. Čebelar pa, ki ima že večje število panjev, si s smotrnim preudarkom že lahko pomaga, da dobi čim zgodnejše roje, pozne pa prepreči.

Že pri spomladanskem pregledu lahko presodimo, katere plemenjake bomo imeli za rojenje, katere pa za medarje. V današnjih slabih pašnih razmerah ne moremo zahtevati od plemenjaka (n. pr. od A.-Ž. panja) rojev in še medu. Oboje lahko dosežemo le ob izredno dobri letini.

Za pospešitev rojenja je potrebna, poleg založitve plemenjakov s hrano, tudi toplota. Zavoljo tega so za rojenje zelo primerni »kranjiči«. To so seveda tudi eksportovci ali A.-Ž. panji brez me-

dišča. Za naše pašne razmere so najboljši oni roji, ki jih ogrebemo v drugi polovici maja meseca ali najkasneje v začetku junija. Potem se v glavni paši ugodno razvijajo roji in izrojenci.

Nekateri sprejemajo svoje prvice tudi od A.-Ž. panjev. Ti se navadno vselej ne obnesejo, ker so prepozni. Če hočemo pustiti, da A.-Ž. panj roji, je bolje, da mu spomladi ne prestavimo zalege v medišče. S prestavljanjem rojenje zavlečemo za 2—3 tedne. Če pa zalege ne prestavimo, dobimo roj toliko poprej. Ako pustimo plemenjaku v A.-Ž. panju samo enkrat rojiti in če je izrojenec še živalen ter je paša zelo dobra, lahko po odhodu roja (prvca) medišče odpremo in nastavimo v njega izdelano satje, da ga čebele zasedejo. Tedaj bodo čebele nanašale med tudi v medišče.

Le na ta način pridemo do zgodnjih in krepkih rojev, od katerih se lahko nadajamo haska. Pozne roje sprejemamo le v primeru zares dobre poletne čebelne paše. Navadno pa pozno rojenje zabranjujemo po lastnih izkušnjah, sicer jih pa najdemo v raznih čeb. knjigah in raznih letnikih »Sl. Čebelarja«, zlasti pa v novi čebelarški knjigi »Praktični čebelar«, ki je izšla v založbi »Čeb. društva« v Ljubljani. Ako nam kljub temu kak A.-Ž. panj v pozni dobi roji, vrnemo roj starcu.

Čebelar, ki pusti plemenjakom po mili volji rojiti in sprejme vsak roj, ne čebelari smotno. Predvsem moramo vedeti, kake lastnosti imajo plemenjaki, kajti če imamo v čebelnjaku 10—15 panjev čebel, se pri strogem opazovanju že prejšnje leto lahko prepričamo, da nimajo vse družine enakih lastnosti. V nekaterih so matice zelo rodovitne, v drugih manj, ponekod so čebele pridne nabiralke medu, druge zopet ne. V nekaterih panjih so čebele bolj krotke in manj razburljive kot v nekaterih. Vse te različne lastnosti čebel mora čebelar poznati že iz prejšnje jeseni. Spomladi pa, če hoče svoje čebelarstvo povečati, naj prepusti rojiti le plemenjake z najboljšimi lastnostmi. Druge pa naj

določi za medarje, kajti pri teh lahko izmenja matico vsak čas. Ako družini, ki ima kake slabe lastnosti, zamenjamo matico z boljšo, je s tem ozdravljena. Če pa na to ne pazimo in pustimo takim plemenjakom rojiti, tedaj širimo sami v svojem čebelarstvu slabo plemo, od katerega ne bomo imeli zaželenega uspeha.

Pa še na nekaj moramo paziti pri izbiri plemenjakov za rojenje, namreč, da se v plemenjaku, ki je določen za rojenje, izvalijo trotje pravčasno. K temu lahko nekoliko pripomore tudi čebelar sam. Skrbeti mora, da je v plemenjakovem plogišču nekaj mladega trotjega satja že od jeseni. Če ga ni, ga denemo v panj pri spomladanskem pregledu tik gnezda. Če bomo potem v zgodnji pomladi, ko se prične spomladanska paša, plemenjaka nakrmili z dobrim medom ajdovcem, bo matica kmalu zaleгла trotje celice. Ne mislim pa, da bi plemenjaku pokladali vsak dan žlico medu, temveč dati mu moramo po enkrat na teden vsaj s $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kg medu in ravno toliko vode ($\frac{1}{2}$ medu, $\frac{1}{2}$ vode).

Od zalege trotov pa do časa, ko so trotje sposobni za plemenitev matic, poteče pet do šest tednov. Pomniti moramo, da za plemenitev matic pridejo vpoštev le oni trotje, ki so se zgodaj spomladi izvalili. Za 15—20 panjev zadostuje, da gojimo zgodaj spomladi le v enem, kvečjemu v dveh panjih večje število trotov. Trotje iz panjev, ki so bili zaleženi šele v drugi polovici maja meseca, ne pridejo več vpoštev, razen pri prav poznih rojih. Zaradi tega pri družinah, ki se počasi razvijajo, omejujemo roje trotov. Vendar pa jih moramo vsakemu panju nekaj pustiti, sicer nimajo čebele veselja do dela. To dosežemo najlažje s tem, da takim panjem, ki jim ne pustimo rojiti, omejimo trotje satje samo na nekaj celic, preobilno trotjo zalego pa izrezujemo. (Dalje prihodnjič.)

Poravnajte članarino!

Iz čebelarških zapiskov

Fr. L. — Mavčiče

Vsak čebelar bi moral imeti poleg rodovnika za matice in čebelne družine tudi zapisnik, kamor sproti vpisuje vse važne dogodke, ki se tičejo čebel. Na podlagi takih zanesljivih zapiskov lahko pozneje dela zaključke in načrte za bodočnost. Nihče ne more ohraniti vsega v spominu, kar se je med letom zgodilo, še manj pa za več let nazaj. Kakor mora biti vsako čebelarjevo dejanje vnaprej desetkrat premišljeno, tako mora večkrat poseči v mislih na že izvršena opravila in po učinkih sklepati, ali so bila na mestu ali ne. Iz takih opazovanj in morebitnih napačnih potez se najbolj učimo.

Morda ni pri nobenem drugem opravilu treba toliko previdnosti in razsodnosti kot pri čebelah. Treba se je ozirati na vse: na pašne razmere, vreme, kakovost družin itd. Leta so različna, zato je treba uravnati opravila po teh okoliščinah.

Iz zapiskov, ki sem jih delal več let, naj navedem le nekaj značilnih primerov, kako nas dostikrat čebele same poučijo, kako se taki stvari streže.

Pred leti je bila doli na Dolenjskem obilna paša. Zlasti na domači detelji so dobile čebele toliko kot ne pomnim še. Bilo je še nekoliko ajde in panji so bili prav dobro založeni za zimo. Imel sem čebele dobro uro hoda od svojega bivališča. Pri zazimljevanju sem podrl nekaj prav težkih s starimi maticami, največ v panjih nemške mere. Prav v kotu na tleh je bil še eksportni panj, kamor sem vsadil zelo močnega prvca. Tudi tega sem se hotel iznebiti in porabiti polne sate za morebitno spomladansko pomoč žnidersičem. Bil je tako težak, da ga je krepki pomočnik komaj izvlekel iz kota.

Ko sem hotel izvleči sat za satom, to kar ni šlo. Čebele so vsekrižem pritrdile satnike in neizrečeno hrabro branile svojo trdnjavo. Pomočnik mi je kar ušel nekam v grmovje. Nekaj časa se jih še otepam, a ker sati le niso šli zlepa ven in je bila družina zelo živalna, sem si mislil: Pa naj ostane čez zimo, saj mi da kmalu spomladi roj, da bo veselje.

Drugo leto je bilo konec februarja že brez snega in gorko, da so čebele kaj pridno brale resje. Nekako do srede marca je bilo izredno dobro in čebele so zastavile obilno zalego. Pozneje pa je lilo in padalo dan za dnem skoro dva meseca. Čebele ves ta čas niso dobile niti kapljice medu. Zaradi drugih opravil, kratkega dneva in grdih kolovozov ves ta čas nisem našel prilike, da bi šel pogledat k čebelam.

Ko pridem prvi lepši dan k čebelnjaku, vidim, da vsi panji izletavajo, le eksportni ne. Pogledam v panj — bil je mrlič. Hitro izvlečem sate, da pregledam, kaj je temu vzrok. Neverjetno! Niti kapljice medu, polno že pokrite in iztrgane zalege, na dnu pa velikanska gruča čebel brez življenja.

Tako mi je žalostno končal najtežji panj, medtem ko so vsi drugi srednje težki prav dobro prezimili.

Pregledal sem tudi druge in našel povsod primerno množino zalege in tej odgovarjajočo zalogo medu. Hipno mi je bilo jasno, da je eksportnega uničila zalega. Ker je imel izredno dosti medu, je tudi zastavil mnogo več zaroda ko drugi. Dolgotrajno slabo vreme ga je oviralo, da ni mogel nadomeščati hitro kopneče zaloge, ki jo je porabljala preobilna zalega. Tako je končal tik pred dobro pašo.

Od takrat pretežkih panjev ne puščam več za pleme, tudi za poskušnjo ne.

Pravijo, da se popotniku vse pripeti. Enako menda čebelarju.

Pred leti sem zazimil v žnidersiču več družin. Ker je imel spodnji starejšo matico, sem vsadil v medišče družca, da bi drugo leto v času prevešanja oba združil, starejšo matico pa uničil.

Spomladi opazim, da zgornji ne izletava. Pogledam in dobim medišče prazno. Niti ene čebele — med pa ves nedotaknjen. Spodnji je bil pa izredno živalen. Dobim tudi matico, lepo, živahno mladico. Stare nisem našel med mrtvicami. Kam je izginila? Ali so se čebele prostovoljno združile, ali le v sili? V primeru, da bi starejša matica umrla, bi šel vendar spodnji h gornjemu. A kje? Pri natančnejšem pregledovanju panja sem opazil, da ni bila matična rešetka prav pritisnjena k prednji steni. Tako so pri odprtini lahko zlezle čebele iz medišča v plodišče. In to so naredile že jeseni. Tedaj so gotovo tudi sporazumno ohranile mlajšo, lepšo matico brez mojega sodelovanja.

Isto leto sem opazil pri enem prvih spomladanskih izletov popolnoma razvitega trota. Povedal sem to ženi, ki je izjavila: »Oh, saj sem ga jaz že včeraj videla, pa ti nisem hotela povedati, da bi se ne norčeval, češ da še trota ne poznam in bi me imel za Pepco!«

Čebelarški paberki

Zbira Ivan Ivanovič

I.

»Čebela v družbi in službi človeka«

»Naši pradedi so negovali čebele z največjo skrbnostjo in ljubeznijo. Na čebelnjak so mi-

slili z isto prisrčnostjo kakor na otroško zibelko; na končnice pri panjih so risali srčke in druge okraske, kakršne dobimo tudi na zibkah. Poleg tega vidimo na starih panjih prizore iz vsakdanjega življenja, kar nam priča o narodni dovtipnosti in hudomušnosti ter obenem dokazuje, kako je naš človek vprav pri čebelah preživel tudi svoj notranji svet. Zato smatramo lahko slike na panjih za najstarejše narodopisne spomenike našega ljudstva. Ker je ohranjenih največ prastarih narodnih okrasov na cerkvenih prtihi, zibelkah in panjih, lahko po pravici sklepamo, da je naš praded v razmerju do Boga, do otroka in do čebel najgloblje preživel svoj duševni svet. Čudno je le, da nam narodna pesem nikjer ne govori o tej prisrčnosti, ki jo je čutil naš človek do čebele; saj so vendar vsi drugi priljubljeni predmeti in globoki občutki našli mesta v njej.

Tudi pri drugih narodih čuti človek prisrčno vez do čebele in misli obenem, da se čebela udeležuje njegovega duševnega življenja. Značilni so tozadevni običaji pri Nemcih. Gotovo je za hišo največja nesreča gospodarjeva smrt. V mnogih severnonemških krajih imajo navado, da gre ob takem dogodku nekdo k panju in pove čebelam: »Vaš gospodar je umrl!« Če bi tega ne storili, mislijo, da bi tudi čebele pomrle. V neki drugi nemški pokrajini gre v takem primeru najstarejši sin k čebelnjaku, potrka na vsak panj in govori: »Čebelice, vstanite, gospodar Vam je umrl!« Na Vestfalskem vodijo ženina in nevesto k ulju ter ju s posebnimi besedami predstavijo čebelam in jih prosijo, naj ju ne zapuste zlasti potem, ko bosta imela otroke. Na Francoskem hodijo po nekod ob rojstvu otroka pripovedovat to novico vsem panjem in jih obenem zavijajo v rdečo ruto. Kadar kdo umre, so pa panji pokriti s črno tančico toliko časa, dokler nosijo ljudje žalno obleko po pokojniku.

Že najstarejši narodi so imeli čebelo visoko v čislju. Človek je kmalu spoznal dobroto in korist medu, pa tudi duševne zmožnosti čebele in njen čudoviti zmisel za uredbo življenja, zato ji je pripisoval božansko moč. Stari Indijci so častili boga Višnu kot gospodarja sveta. Upodabljali so ga kot čebelo, ki sedi v čaši lotosove rastline. Egipčani so izkazovali božjo čast črnemu biku Apisu. Ta je baje imel na spodnji strani jezika znamenje, ki je nalikovalo čebeli. Po njihovi veri se je namreč duša Ozirisa utelesila v Apisu; ko je ta poginil, se je preselila v čebelo, od tu pa zopet v bika. Tako je bila čebela starim narodom simbol življenjske moči in zaradi tega v ozki zvezi s predstavo o vrhovnem božanstvu. Prej omenjeni običaji evropskih narodov so gotovo daljni odmev nekdanjega malikovanja.

Učenjaki so dognali, da imajo skoro vsi jeziki v besedi čebela in med skupni temeljni koren, iz česar sklepajo, da jo je že predzgodovinski človek uvaževal kot čudežno božansko bitje in je imel za njo označbo v oni dobi, ko ni bil niti njegov govor še razvit. Še danes čutijo povsod spoštovanje do čebele in pravijo, da umre. Saj pa nima nobena druga žival tako mojstrsko urejenega življenja. Pri njej zasledimo splošno temeljno življenjsko uredbo: matica, ki skrbi za novi zarod; troti, ki so samo za oplojevanje in uživanje; delavke, ki opravljajo vsa hišna dela. Čistijo in pospravljajo panje, zidajo satovje z geometrično natančnostjo, goje ličinke in skrbje za odstranitev lenih nepridipravov - trotoev; proizvajajo ogromne množine voska in medu. Zato imamo čebelo za zgled marljivosti vztrajnosti in snage. Po njej radi nazivljamo liste in društva, katerih delovanje temelji na vztrajnem podrobnem delu.

Čebelarji vedo, da žive čebele tudi duševni svet: če se jim je v nevarnosti pogubila matica in je ne morejo nadomestiti, otožno obletavajo panje. Zračni tlak vpliva nanje kakor na živčevje človeka; pred poletnim viharjem opazimo pri njih silno razdraženost. Istotako so dostopne vplivu podnebja; po južnih krajih so veliko živahnejše nego njih severne sestre.

(Iz »Ženskega sveta«, l. II. 1924, str. 255.)

Pismo začetniku

Prijatelj Tone! Moja pisma do tebe se bližajo koncu, kakor gre h koncu za letos tvoje delo v čebelnjaku. Bi se dalo, ne rečem, še o tem in onem vprašanju iz čebelarstva kaj izpregovoriti, ali jaz sem se namenil, da te bom le sproti opozarjal na posamezna opravila, kakor ti jih čas prinese pod roko, toliko, da ga ravno kaj ne polomiš.

Če si v oktobru vse tako postoril, kakor sem ti pisal, potem te čaka v novembru le še eno delo: da namreč čebele zavaruješ pred mrazom.

Pri tem te kar takoj na tole opozorim. V splošnem smo mnenja, da čebele potrebujejo največ toplote spomladi, ko goje zalego, in da celo pozimi ni odeja zanje tako važna kot spomladi. To je vse res; samo glej, da te tak nauk ne zavede na krivo pot. S tem namreč ni rečeno, da čebele pozimi odeje ne rabijo, temveč je rečeno le to, da jim je spomladi odvzeti ne smeš. Z drugo besedo: čebelam je v splošnem kar prav, če so vedno na toplem. (Izjemo dela le neznosna vročina v pasjih dneh, ko se čebelam res ustreže, če jim od-

preš vratca, da se panj prezrači. Podobno tudi ob prevažanju.)

Za toploto v panjih skrbi takole: Najprej ukreni vse potrebno, da v čebelnjaku ne bo prepaha. Naj ti bodo pri tem učiteljice čebele same. Le poglej s koliko natančnostjo ti zazidajo s smolo vsako režo v panju, celo samo navidezne reže. Posnemaj jih. Da se ti torej ne bo svetilo v čebelnjak od vseh strani kakor v kozolcu! Na vse reže, špranje in razpoke v deskah, odnosno med deskami nabij primerno široke letve. Ko si opravil to, se loti skladanke panjev.

Veš namreč, da se panji ne dajo nikoli stisniti drug ob drugega tako tesno, kot se to nariše v čebelarški knjigi; če so ti delali panje različni mizarski mojstri, potem še celo ne. Tudi med skladanko in med stenami čebelnjaka je vedno kaj prostora. Glej, vse to bo treba zabasati s kakim mašilom.

Za paženje okoli panjev se porablja različna roba. Kar ima pač kdo na razpolago: oblanje, pezdír, slama, otava, cunje, papir itd. Kaj vem, kaj vse si izmisli čebelarška iznajdljivost! Najmanj priporočna bo menda res slama, ker se drobi in se miši zarede v njej. No, kar čisto zanič pa tudi ni. Važno je pri tem pač to, da je snov, s katero pažiš, slab prevodnik toplote, kakor rečemo; to se pravi, da ne propušča toplote, ampak jo zadržuje. Meni n. pr. oblanje prav dobro rabi, samo predebelo ne sme biti.

V prazen prostor med panji natlači mašila kar z roko. To gre najhitreje. Če pa je praznina za roko pretesna, si boš moral pomagati s kako palico, bodisi tanjšo ali debelejšo, kakor pač pokaže delo. V špranje natlači toliko, da bodo polne in bodo torej obložene vse panjske stene. Uporablaj katerokoli snov, vedno glej, da ne boš puščal praznin in da boš natrpal primerno tesno. Preveč pa tudi nikar. Saj ti je znano, da zrak tudi dobro drži toploto, če je le zaprt, da se gibati ne more. S tem smeš računati in lahko zapažiš tudi nekoliko bolj narahlo.

Največ sitnosti, se mi zdi, nam prizadevujejo ozke, majhne špranje med panji! Z nobenim orodjem jim ne prideš blizu. Da bi jih zapažil celo do sredine, na to ni niti misliti. Najenostavneje je v tem primeru, da vzameš polo časopisnega papirja, jo večkrat zganeš, da dobiš primerno debelino ter jo nato vrineš v špranjo. Seveda moraš storiti to na obeh straneh špranje: zunaj čebelnjaka med sprednjimi stenami panjev, kakor tudi v notranjščini čebelnjaka. Za paženje takih špranj priporočajo tudi cenejše vrste bombaža (vate), ki je prav uporaben. Gre samo za to, da je zrak v špra-

njah zaprt, ali po domače povedano, da ni skozi špranje prepaha.

Tudi prostor med panji je treba nekoliko obložiti, kar pa ne zahteva navadno toliko truda. Pri tem lahko porabiš najrazličnejšo stvarino: obleko, vreče, staro odejo itd.

Ko si tako poskrbel, da so panji zavarovani pred mrazom na zunaj, je čas, da poskrbiš za njihovo toploto tudi v notranjščini. Tu, dragi Tone, pa ti kot tvoj najboljši prijatelj ne morem svetovati nobene stvari bolj kot slamnate blazine. — Slamnata blazina ali slamnica je res nekaj praktičnega. Za vsak A.-Ž. panj potrebuješ dve: eno položiš v medišče, drugo postaviš v panj pokončno zadaj za okencem, in reč je končana. Priznam, da se dá panjevo plodišče tudi še kako drugače obložiti. S časopisnim papirjem n. pr. je tudi prav dobro. Z otavo bi tudi šlo, le ko bi spomladi ne ostalo v panju toliko smeti in prahu. Toda ravnaj kakorkoli in s čimerkoli, tako kot slamnica se ti ne bo obnesla nobena druga stvar.

Najbolje je torej, da si jih kar omisliš, če jih še nimaš. Na društvu jim imajo, cena se mi zdi razmeroma nizka, samo ne vem kakšne kaj so. — Sicer si jih lahko sam napraviš. Slamo imaš doma, čemu bi je ne izrabil. Škoda, da ne prideva nič skupaj, da bi ti pokazal, kako se to dela. Teža dela sem dodobra vajen, tako da se že lahko malo pobaham s tem. No, pa saj je stvar popisana v Žnideršičevi in v Jugovi knjigi, kakor tudi v Slovenskem čebelarju. Ko bo Micka zvečer luščila fižol ali ličkala koruzo, pa prinesi še ti v hišo škompnik slame in se loti dela. Spočetka ti pojde bolj počasi in tudi bolj otepena se ti utegne narediti ta ali ona blazina. Kmalu pa boš začel delati prav lične. Boš videl, še prav lepe jesenske večere boš imel pri tem: ti boš šival in šival, a kadar se ti bo utrgal motvoz in te bo zgrabila jeza, ti bo zažvrgoel ob peči ženkin glas kako okroglo, da bo molče naredil voz in šival dalje.

Pri izdelovanju blazin pazi na mere. Slamnica naj bo rajši nekoliko preširoka nego preozka, da gre v panj tesno. Pokončna blazina (za odzadaj) naj ne bo samo polovična, kot bi to nujno zahtevala višina plodišča, temveč naj bo visoka tako, da zapre vso višino panja. — Pravilno izdelane blazine ti bodo prihranile mnogo časa. Je pa dobra stran slamnic tudi ta, da ti bodo vzdržale toliko časa kot panji sami, če boš znal z njimi prav ravnati: da jih ne boš premetaval iz kota v kot, da jih spomladi osušiš in da jih zavaruješ pred mišmi.

Še tole: Čas, da čebele zapažiš, je takoj po Vseh svetih. Odloči si pa za to delo sončen dan, ko čebele še nekoliko letajo. Ni prav,

če počakaš prehladnega vremena, ko žival že počiva in zahteva miru. Pažiti šele takrat bi ne bilo priporočljivo, ker z vsakim paženjem povzročaš več ali manj ropota, kar na prezimovanje gotovo ne bi koristno vplivalo.

Te pozdravljam. Tvoj prijatelj

V Podgorju, 1. nov. 1935.

France.

Opazovalne postaje

Julij Mayer — Dob pri Domžalah

V tem mesecu je ajda ponekod še dovolj dobro medila in so jo čebele pridno obletavale vse do slane, ki je prvič pobelila odprte lege v noči med 8. in 9. septembrom. Zamo-

rila je nadaljno ajdovo medenje, dasi ajdi sami ni škodovala. Druga mesečna dekada je bila lepa solnčna in so nekatere postaje poročale, da je zamedila hoja ter so panji izkazovali malenkosten donos. Kjer je bilo tega poznega blagoslova kaj v večji meri, gotovo ne bo v prid že napol zazimljenim plemenjakom.

Ajda je letos — kljub vsem dobrohotnim prerokovanjem — dala na domačih okoliših pičlo zimsko zalogo, na tujih pasiščih pa prebitka 5 do 10 kg za čebelarjev trud. In vendar gre ajdov med nekam počasi in nerad v denar! Mnoge postaje poročajo, da se je ves čas ajdovega cvetenja opazalo po čebelnjakih ropanje, posebno popoldne, ko je ajda nehala mediti. Vendar do večjih nepravil in nezgod

Mesečni pregled za september 1935.

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže										Toplina zraka			Dni je bilo							
		pridobil v			izgubil v			v mese-cu čistih dkg		največ pri-dobil	naj-višja	naj-nižja	sred-nja me-sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri dobi-li	po-ra-bili												dkg	dne
		mesečni tretjini dkg																				
Blejska Dobrava . .	577	55	—	—	15	45	55	—	60	30	3	+26	+1	+13.4	24	6	—	7	6	17	—	
Breg-Križe.	483	40	10	—	90	30	—	—	70	20	1	+25	+3	+15.1	26	7	—	4	9	21	4	
Kranj	385	—	—	—	270	95	50	—	415	—	—	+32	+2	+17	29	7	—	4	9	17	8	
Virmaše-Škofja Loka .	361	80	—	—	120	100	60	—	200	40	1	+26	+5	+15.9	29	8	—	4	7	19	25	
Tacen-Šmarna gora .	314	125	25	—	155	75	55	—	135	70	2	+28	+5	+16.4	29	4	—	8	3	19	8	
Barje.	289	75	—	—	65	105	75	—	170	30	1	+25	+2	+12.9	28	5	—	5	13	12	16	
Dob	305	650	—	—	20	20	40	570	—	140	1	+28	—	+12.7	28	6	—	3	5	22	12	
Rova	350	230	—	—	150	135	80	—	135	180	1	+26	+2	+14.8	29	8	—	1	8	21	7	
Škorno-Novi kloster .	450	325	—	—	325	220	80	—	300	150	1	+26	—	+14.4	30	2	—	1	19	10	7	
Sp. Loznica-Žalec . .	252	60	—	—	90	80	50	—	160	30	1	+22	+2	+12.3	28	5	—	2	10	18	21	
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	250	—	—	—	—	—	250	—	100	5	+24	—	+14.3	23	7	—	7	7	16	7	
Muta	387	190	—	—	70	40	—	80	—	90	2	+28	+5	+17.7	27	7	—	3	12	15	11	
Sv. Duh-Selnica . . .	536	105	—	—	45	65	—	5	30	3	+22	+2	+12.5	30	4	—	3	8	19	10		
Studenci-Maribor . .	265	170	—	—	125	135	70	—	160	65	1	+26	—	+14.4	28	6	—	5	3	22	11	
Podova-Dravsko polje	255	475	—	—	125	50	50	250	—	135	1	+23	—	+11.8	29	7	—	4	9	17	23	
Cezanjevci.	182	590	—	—	70	170	90	260	—	170	1	+26	+3	+15.6	28	7	—	3	11	16	27	
Nedeljica-Turnišče . .	170	160	50	—	75	75	60	—	105	7	+29	+2	+15.5	28	4	—	2	6	22	10		
Žetale-Rogatec . . .	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+30	+5	+16.9	20	7	—	2	12	16	23	
Donačka gora-Rogatec	397	140	20	—	120	60	—	20	30	3	+28	+4	+16.5	30	9	—	3	10	17	5		
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+7	+17.3	29	4	—	1	7	22	4	
Leskovec-Krško. . . .	186	690	—	—	20	30	640	—	170	2	+23	+8	+15.9	25	5	—	2	13	15	5		
Zakot-Brežice	156	170	—	—	10	50	45	65	70	2	+26	—	+16.6	30	7	—	3	12	15	5		
Bučka	307	900	—	—	125	345	145	285	225	1	+27	+4	+17.4	29	7	—	4	8	18	14		
Krka	300	350	—	—	80	240	80	50	90	2	+25	+4	+15.5	28	3	—	3	9	18	13		
Mokronog	251	425	—	—	195	60	170	—	100	2	+34	+5	+19	26	4	—	4	3	23	4		
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+1	+14	26	4	—	3	8	19	3	
Cerknica	575	10	50	—	—	—	—	60	20	14	+25	+5	+14.2	23	6	—	4	17	9	11		
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	150	200	20	—	40	330	—	50	12	+28	+2	+14.8	29	6	—	2	12	16	19		
Novo mesto	180	1095	45	—	60	155	60	865	220	2	+30	+2	+17.4	28	6	—	3	6	21	3		
Šmarjeta	375	1750	150	—	170	710	1020	280	5	+29	+6	+17.8	27	7	—	2	4	24	23			
Valpča vas	280	65	435	10	15	—	100	395	—	120	16	+21	+5	+12.4	23	5	—	5	17	8	9	

Vsi ti panji so A.-Ž. sestava.

ni prišlo. Poročila tudi pravijo, da so letos panji ob ajdi precej prelegali in so čebele odganjale trote šele po končanem ajdovem cvetenju. Takrat smo imeli tudi priliko opazati, da so mnogi panji izmetavali trotjo zalego.

Zanimiv dogodek poroča Bučka: Od nekod je priletel k čebelnjaku majhen roj. Vsadil sem ga v prazen panjič, pa mi je drugo jutro pebegnil. Usedel se je blizu čebelnjaka na vejo, kjer je bil teden dni. Potem je odletel in se vrnil po zopetnem tednu. Vsekakor čudno, da so čebele z matico tako romale in vzdržale skoro 14 dni brez strehe in hrane.

Nekaj čebelarških spomincu

Fr. Rojina — Šiška.

(Dalje.)

Kdo bi si mogel misliti, da sem tistikrat, ko sem se poslavljaj od šolskega vrta, videl učiteljske čebele poslednjikrat! Ali, žalibog, bilo je tako. Čez počitnice sem bil le prav malo dni doma. Kot dva ptiča, ki uideta iz gajbe, sva zletela s prijateljem v hribe, iz kraja v kraj in zopet na gore. Kako prav so mi hodili prihranki od inštrukcij! Brez teh bi si ne mogel privoščiti takega užitka, ker mamice bi ne mogel drbeziti za vsak krajcar sproti, še manj pa očeta, saj sta imela dovolj stroškov že s pripravljanjem mojega »bališa«, da bi imel, kadar pridem na službo, položiti kam glavo. Zadnji mesec sem pa šel na počitnice k teti v Beljak prav ob času, ko je jela cvestti ajda. Tri tedne sem obiskaval bližnje in daljne koroške čebelarje ter jim pomagal »pasti muhe«. Zelo zanimiva sta mi bila način njihovega čebelarjenja in njihova govorica. To smo moževali! Prepričal sem se, da so bili tam gori v svoje čebele zaljubljeni prav tako kakor mi v svoje. Neki stari možiček, bilo mu je že skoraj osemdeset let in je še venomer žulil svojo čedrc, mi je pravil, kako mu je bilo pri srcu vedno hudo, kadar je moral dušiti čebele z žveplom. »Revice« — je dejal — »vse svoje življenje ti delajo in delajo, potem pa taka grozna smrt! Odkar pa prihaja k nam vsako pomlad Amrušč (Ambrožič) iz Mojstrane, ki pokupi na stove korit čebel, nam ni treba več toliko žveplati, ker puščamo čebele rajši za kupčijo. Plača koj dobro, sedem gordinarjev za par cevcev, meni pa kaj rad še kaj primakne, ker imam vedno močno žival. Ne pustim je stradati nikoli in za rejo ne puščam slabičev; te družim že kar pred ajdo. Najšibkejši plemenjak mora imeti za zimo vsaj za pošten družinski ajdov hleb čistega blaga.«

Nisem vedel, koliko tehta tak pošten hleb — kakor marsikdo, kdor bo to bral, tega tudi ne bo vedel —, zato ga »pobaram« in zvedel sem, da devet do deset funtov. — Pri Mariji na Zili je zazvonilo poldne. »Pa še mavo požebrajva!« — je dejal mož in se počasi pokrižal čez vse čelo, čez usta do konca brade in počez od srede lice potem pa čez vse razgaljene in izredno kosmate prsi. In pričel je moliti in molil je tako angelovo češčenje, kakršnega nisem slišal ne prej, ne slej. Osnovne besede so bile pač tiste, ki sta jih govorila Gabrijel in Marija, ali okrasil jih je še z iskreno proslavljačimi pridevki, pred mnoge očenaše pa je pristavljaj počaščenja raznih svetnikov in svetnic ter goreče priprošnje za vsakovrstne dušne in telesne blagre. To pa ni šlo kar po enem kopitu, temveč je bilo izraženo tako čudovito lepo, da bi bilo tisto angelovo češčenje, če bi bilo kje zapisano, zanimiv dokument narodove nabožne poezije. — Pred odhodom iz Beljaka sem šel s teto k baškemu jezeru, da se še enkrat okopljem v njem. Plaval sem prav polagoma na majhen, par sto korakov oddaljen otočec. Bil sem mu že tik brega, kjer je v nizki vodi rastle redko bičevje, tedaj me oplazi nekaj po prsih in trebuhu s tako silo, da mi je skoraj zaprlo sapo, in sem komaj prikobacal na suho. Bila je velika riba, najbrž ščuka, ki se je grela na plitvini in se ustrašena z vso silo podvzivala nazaj v globino, pri hitrem obratu pa mi zadala udarec, da sem od tega, še več pa od nenadnega strahu skoraj popolnoma obnemogel. Dasi sem precej časa počival, sem vendar takoj, ko sem začel zopet plavati proti na bregu čakajoči teti, začutil, da imam nekako okorne in otrple roke. No, pa to majhno razdaljo, si mislim, bom pač lahko premagal, saj sem vendar že blejsko jezero obplaval in ga prekižal večkrat po dolgem in počez. Ali čim dalje sem plaval, tem trše so mi postajale roke in le počasi sem se mogel pomikati proti bregu, sapo sem pa že komaj odganjal. Jelo me je skrbeti, kaj bo, če popolnoma obnemojem. Napenjal sem vse moči, dokler mi niso odpovedale roke, da nisem mogel niti malo več gibati z njimi; držal sem jih napol skrčene, prav kakor žaba sprednji nožici, kadar ždi vrhu vode. K sreči mi noge še niso odrevene in le z njimi sem si še pomagal dalje. Tako sem prihropel že blizu brega, komaj trideset korakov sem imel še do tja, ko mi jamejo tudi noge postajati težke kot svinec. Priboril sem še približno polovico te razdalje, potem pa mi je jela voda zdaj pa zdaj zalivati usta, da sem jo komaj sproti izprhaval. Teta, videč v kakšnih škripkih da sem, je klicala na pomoč, ali kaj, ko ni bilo nikogar v bližini. Vsa v joku me

vpraša, če bom res utonil; ali odgovoriti ji nisem mogel, samo z glavo sem stresel, da ne! Medtem ko je ona jadikovala, sklepala roke in venomer prosila Mater božjo z Brezij na pomoč, sem jaz pričel gačati. Že sem v kravjih požirkih goltal vodo in kakor prav zdaleč sem slišal vpiti teto: »Francelj, Francelj!« Tedaj pa, v skrajni sili, sem začutil pod nogami dno in z naporom prav poslednjih moči sem se dokopal v tolikšno plitvino, da sem mogel sesti in se nekoliko oddahniti. Na solncu sem si potem kmalu opomogel, a dobričina tetka je še vedno jokala; prej od strahu, zdaj pa od veselja nad mojo rešitvijo. Polagoma sem se iznebil odvišne vode iz želodca, teta mi je pa pravila, kako neznansko debelo sem gledal, ko sem jo bil pil. Domov gredé sem jo vprašal, zakaj je klicala na pomoč Marijo z Brezja in ne one od Zile, ki je vendar bliže? »Zakaj?« — pravi — »zato, ker vem, da ona v skrajni sili vselej pomaga, tebi je tudi; drevi se ji le lepo zahvali in priporoči se ji še za drugbart!« »Bom, tetka, saj vi imate vedno prav.« In sredi beljaškega polja sem jo prisrčno poljubil na zgubano lice.

Prav tisti dan, ko sem se bil vrnil iz Beljaka, je prišel pome v Šiško neki postrežček, da naj grem v Ljubljano v gostilno k Roži, tam da želi govoriti z mano neki gospod. »Ako ga ne bo še tam« — pravi — »ga pa nekoliko počakajte, bo kmalu prišel; tako mi je bilo naročeno.« Pri Roži res nisem čakal nobene četrte ure, ko pride dotični gospod in me brez nadaljnega nagovori: »Vi ste prosili za učiteljsko službo v Št. Vidu pri Zatični, za katero je pa več starejših prosilcev, zato vam svetujem, prosite rajši na novoustanovljeno šolo v Kolovratu. Je to sicer bolj divjeromantičen kraj, ali tam imate najlepšo priliko za lov in ribarjenje. Kolovračani so najboljši ljudje, in kot prvi ondotni učitelj boste imeli med njimi najlepše življenje.« Ne vedoč, kdo je ta mož, ki vse te stvari ve, pravim: »Dovolite, prosim, s kom pa imam čast govoriti?« »No, okrajni glavar sem iz Litije,« mi odgovori, na kar sem se mu poklonil precej nižje kot pri prvem njegovem nagovoru. »Torej mi je treba napraviti še eno prošnjo?« — ga prosim pojasnila. »Ne,« pravi, »jutri dopoldne se pripejite k meni v Litijo in pripisali boste na prvo prošnjo, da prosite tudi za Kolovrat. Jutri popoldne bomo imeli sejo okrajnega šolskega sveta, pojutrišnjem boste pa imeli dekret v rokah in se lahko kar pripravite za odhod.« Tako se je tudi vse zgodilo.

Ostala dva dneva sva imela z očetom dokaj opravila s pripravljanjem oprave, raznega orodja in tega in onega, kar bi utegnil kdaj rabiti, tako da nisem mogel iti še enkrat na

učiteljski vrt k čebelam. O božičnih počitnicah sem pač prišel domov, a pri hudem mrazu, kakršen je tisto zimo bil, bi pri njih itak ne videl ničesar. V velikih počitnicah šele, torej po dobrem letu, sem šel prvič zopet k njim. Ali kaj sem videl! Iz enega samega, temnozeleno pobarvanega, a meni neznanega panjů so letele čebele, a tako klavrno in poredkoma, kakor čmrlji; vsi drugi pa so bili prazni. Poiščem torej vrtnarja Matevža, in ta mi pove vso zgodbo o uničenju in nesreči nekdanj tako krasnih čebel. Štiri panje so pustili za pleme, deset so jih dali Hudoverniku v trganje, štiri najtežje pa so podrli doma, od katerih so dobili dva škafa medu v satju. Shranili so ga v drugi shrambi v vrtnem paviljonu, in ker je visel ključ kakor vedno na podboju vrat, so hodili preparantje naskrivaj nanj, dokler ga niso pospravili »do fermenta«. »In kaj je rekel potem Linhart?« — ga vprašam. »I, ničesar, niti žal besede; ali je na med čisto pozabil, ali pa se, dober kakor je, ni hotel nad fanti iznašati, kar bi itak nič več ne pomagalo. Pozneje nekoč mi je Polde Potrebin, zdaj že zdavnaj rajniki, pravil, kako so se tistikrat res traktirali z medom. Jaz gumpec sem si pa za en sam sat tako bedasto težil vest. Pred kratkim mi pa še pravi neka gospa kar na lepem: »V zadnjem Čebelarju sem brala, kako ste kradli med.« Kakor bi bilo tisto res kakšna kraja. Smešno! — In Matevž mi je pravil nadalje, da je šolski sluga spomladi kupil od Pavlina neki panj in ga z Linhartovim privoljenjem dejal v šolski uljnjak. Ta panj je bil pa usmrajen in v kratkem so bili okuženi tudi šolski štirje. Linhart je pustil kratkomalo vse štiri zažveplati, njih vsebino pa zakopati globoko v zemljo; niti obilnega medu ni dovolil prej odvzeti. Matevž mi je prinesel še ključ od uljnjaka, da bi pregledal tisti nebolglieni panj. Komaj sem ga bil pa odprl, je bušil iz njega neznosen smrad. »Requiescat in pace!« — sem dejal, zaprl zopet panj ter ves užaloščen zapustil šolski vrt, ki zame ni bil več paradiz.

V tistem času in že nekaj let prej je imel Peter Pavlin, znani ljubljanski čebelar, mnogo nadloge s čebelno gnilobo. Ali kakor je bil sicer razborit in navdušen čebelar, ni imel v pogubno delovanje kužnih bacilov nobene vere. Moč je iskal svetov le tam, kjer jih dobiti ni mogel ter uporabljal sredstva, ki niso mogla pomagati, celo neko tako, da je bolje, če o njem molčim. Nekoč mi je tožil o svojih težnjah. Zelo je bil zgovoren, in polagoma sem zvedel vse, kako »kurira« svoje bolne čebele. Potlej sem mu pa povedal svoje mnenje. Dejal sem mu, da naj opusti za vedno svoj brezuspešni način zdravljenja, naj natančno pre-

išče svoj sleherni panj, uniči, kar je okuženo, s satniki vred, prazne panjove pa razkuži. Skrbno naj očisti in razkuži tudi vse orodje, preden bi ga rabil pri zdravih panjih, ker sicer bo, kakor do zdaj, še nadalje sam razmnoževal gnilobo. »Dokler ne boste popolnoma prepričani, da so vaše čebele povsem zdrave« — sem mu zabičil — »jih pa ne prodajajte za pleme drugim, da ne okužite še drugih uljnjakov, kakor ste onega v preparandiji.« Sicer je bil mož sprva nekoliko užaljen, ker je resnica včasih bridka, in sem bil le premlad, da bi mu bral levite; ali moja pridiga mu je vsekako zalegla, zakaj v nekoliko letih se je iznebil gnilobe popolnoma. To mi je pozneje tudi sam priznal v prispodobi: »Pavel je postal iz Savla, jaz sem se pa iz Petra spreobrnil v Pavla. Ako bi me bil že prej kdo prijel v roke tako, kakor ste me vi, bi imel že zdavnaj zdrave čebele in bi bil obvarovan velike škode in žalosti. Kar zahvaliti se vam moram za tedanji strogi pouk. Da, da, vsi ljudje vse vedo.« Ugovarjati sem mu pa moral, češ da o prečudovitem življenju čebel tudi vsi ljudje ne bodo nikdar vsega razumeli. Mnogo pač, a vsega nikdar in nikoli!

S tem naj končam prvi del svojih čebelar-skih spominov, katerih glavno žarišče so bile čebele na učiteljskem vrtu, ki so mi bile tako zelo pri srcu. Če mi je namenjenega še kaj zdravja, in če bo vsem prav, se bom že še kaj oglasil, da povem, kako sem čebelaril v raznih krajih svojega učiteljevanja, o pašnih razmerah tod in tam ter o kakšnih čebelarskih doživetjih. In to po načinu, kakor sem pripovedoval do zdaj, namreč, da se ne bom držal samo čebel in vedno zopet le samo čebel, ker bi bila taka snov preveč enolična. Ako mi je pa usojeno drugače, ker moja žolčna bolezen

napreduje nekako hitro, kakor bi se ji prav mudilo položiti me na bolniško posteljo ali pa še nižje dol, tedaj pa, ljubi moji, ave!

Dopisi

Iz Sp. Brnika. Prišel je zopet tisti čas, ko so čebelarji iz gorskih krajev prevažali čebele v ajdovo pašo. Okrog naše vasi je polja veliko, z ajdo posejanega je pa 20 ha. Čebelarji hočejo našo vas kar zasesti s tujimi čebelami. V vasi imamo dva domača čebelnjaka z 81 panji.

Komaj je ajda vsa v zelenju, že privro iz gorskih krajev s svojimi ljubljenskimi. K enemu gospodarju jih vozijo gotovo že sto let, pa je tudi za to prostor. Pripeljejo jih vsako leto do sto, letos pa kar 124 panjev. Lansko leto in letos pa je prišlo neki družbi na misel in meni nič tebi nič pripeljejo s tovornim avtom 92 panjev velike mere. Razpostavijo jih kar pod eno streho, kjer še niso nikdar bile. Kar srce me je zbolelo, ko zagledam to veliko skladovnico panjev. Pomislite, 298 panjev na dobrih 20 ha.

Velika je cerkljanska fara, pod katero spadamo tudi mi, zasedena pa je s čebelami samo naša vas tako zelo. Po vseh ostalih vaseh v okolici je prav malo čebel ponekod sploh nič, paša pa povsod enaka. Kaj bi se lahko zgodilo in kakšna škoda bi bila, če bi paša hitro prenehala. Škodo bi seveda trpeli domači in tuji čebelarji. Vsak čebelar dobro ve, da se po hitro končani paši ob toplem vremenu začne ropanje.

Zato prosimo, da bi dovaževalci poskrbeli, da bi panje enakomerno razdelili tudi po okoliških vaseh. To bo v vseh korist.

Društvene vesti

Pozor! Preselitev Društvene Čebelarne v nove društvene prostore doma Antona Janše na Tyrševi (prejšnji Dunajski cesti) 21 se je izvršila v zadnjih dneh meseca oktobra. Kako pridejo čebelarji do Čebelarne, jim kaže nazorno slika na zadnji strani ovoja. Čebelarji, ogledajte si nove društvene prostore v lastnem domu in naročajte čebelarske potrebščine v Čebelarni še v večji meri. Podpirajte lastno podjetje.

Sladkor. Čebelarna je s sladkorjem za pitanje čebel založena. Nekaj dni v oktobru zaloge sladkorja ni bilo, ker je stara pošla, nova pa še ni dospela. Odbor skrbi, da je sladkor stalno na razpolago, ker so izkušnje pokazale, da ga moramo imeti za vsak primer vedno pripravljenega. Podružnice, ki ga naročajo za svoje

člane, ga dobe franko domača postaja. Opozarjamo pa podružnice in člane ponovno, da moremo sladkor pošiljati le proti predplačilu ali po povzetju, sicer ni sredstev za nadaljna naročila.

Redukcije prejemkov drž. uslužbencev so napravile tudi našemu društvu globoke rane. Odbor dobiva kar venomer izstopne izjave članov drž. nameščencev, ki so morali v boju za obstanek žrtvovati članstvo pri našem društvu. Odbor je zato opozoril na dalekosežne posledice vse mero-dajne kroge in odposlal primerne spomenice vsem trem kraljevim namestnikom in ministrskemu predsedniku s prošnjo, da bi se znižanje plač ukinilo ali vsaj omililo. Po došlih vesteh je upati, da se bo tozadevna uredba spremenila. Upamo tudi, da bodo vsi naši odstopivši člani potem zopet pristopili, saj društvo ne išče od svojih članov podpore, marveč jim nudi posebne ugodnosti in koristi. Zato smelo pričakujemo skorajšnjega svidenja.

Članarina. Stara pesem: »Plačajte zaostalo članarino!« Kdaj bodo ta klic slišali oni člani, ki dolgočajejo članarino. Letos sicer čebele res niso Bog ve koliko medu prinesle, toda za članarino so ga pa prav gotovo nabrale. Zato je dolžnost vseh, da dolg društvu takoj pošljejo. Prosimo ponovno, poravnajte članarino, sicer bo društvo prišlo v izredno težek položaj.

Položnice. Pri nakazovanju plačil je potrebno, da čebelarji dobro pazijo na položnice. Za čebelarške potrebeščine, med in vosek je nakazovati zneske po položnici Društvene čebelarne št. 15.645, za članarino, knjige in sladkor pa po položnici št. 11.066. Prosimo, ozirajte se na te številke položnic, ker nam zamenjava dela mnogo sitnosti.

Jugova knjiga. Zimski čas je čas branja in učenja tudi za čebelarje. Ne moremo si misliti prijetnejšega čtiva kot je Jugova knjiga, ki nam opisuje vse zanimivosti čebeljega življenja. Naročajte knjigo pri društvu in tajništvu ali v Čebelarni. Trdo vezana velja 50 Din, mehko vezana pa 40 Din. Za poštino je poslati še 5 Din. Ta knjiga je najboljša naša čebelarška knjiga, ker je v njej opisano sploh vse čebelarjenje in koristi novincem in tudi starejšim čebelarjem. Vabimo vse, da si jo naroče. Se ne bodo kesali!

POROČILA O ODBOROVIH SEJAH OSREDNJEGA DRUŠTVA

XXX. seja dne 19. septembra 1935. Odbor je razpravljal v glavnem o adaptaciji in ureditvi doma Antona Janše.

XXXI. seja dne 26. septembra 1935. Odbor je razpravljal o članih-državnih uslužbencih, ki so prijavili zaradi redukcije prejemkov izstop iz društva.

Sklenil je, da odpošlje na merodajna mesta spomenico za ukinitev tozadevne uredbe. Gosp. inspektor Babnik je podal poročilo o selekcijski postaji. Ugotovljeno je bilo, da nobena družina ni dosegla nadpovprečnih uspehov. Med osmimi družinami so se kot najboljše izkazale družine št. 5, 6 in 1. To so družine, ki so jih društvu prodali gg. Košak Franc z Grosuplja, Babnik Janko z Viča in Lotrič Alojzij iz Dražgoš. Ker pa tudi te družine, kakor že omenjeno, niso pokazale posebnih lastnosti, se po sklepu odbora določene nagrade bivšim lastnikom ne bodo izplačale. Odbor je odobril še razna predavanja po podružnicah ter nadaljeval razpravo o adaptaciji hiše.

XXXII. seja dne 3. oktobra 1935. Odbor je razpravljal o predavanjih po nekaterih podružnicah na Gorenjskem ter odobril poseben sklep glede predavanj novih predavateljev. V posebni razpravi je obravnaval pravilnik o pomoči revnim čebelarjem, ki ga je sestavila »Zveza štajerskih podružnic«. Pretresali smo tudi predlog, da bi DČ naročila oglate ali ovalne steklenice za pitanje čebel po 1 in pol litra. Končno so bile rešene še nekatere reči pri ureditvi Janševega doma, posebno naročila peči in novih tal.

XXXIII. seja dne 10. oktobra 1935. V razpravi je bilo odkritje spominske plošče pokojnemu čebelarškemu učitelju in častnemu članu Jurančiču ter razne tekoče društvene zadeve, posebno adaptacijska dela v domu.

XXXIV. seja dne 17. oktobra 1935. Odbor je razpravljal o ureditvi doma Antona Janše (po-pravilo izloži in tal v trgovskem lokalu). Dela se bližajo koncu in DČ se bo proti koncu oktobra preselila v nove prostore.

Vesti iz podružnic

† Lobe Ivan

Dne 8. oktobra je umrl na Krki naš čebelarški tovariš **Lobe Ivan**, nadučitelj v pok., v 92. letu starosti. Brez dvoma je bil najstarejši učitelj v naši državi. Služboval je polnih 42 let, od teh v krški šoli 25 let. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako zelo je bil priljubljen in obče spoštovan stari gosp. »šumašter«, kakor ga je ljudstvo splošno nazivalo. Saj je pa Krčanom v teku 60 letnega bivanja med njimi res storil toliko dobrega in koristnega, da se ga bodo spominjali še pozni rodovi. Bil je narodu resničen voditelj in vzornik. Le malokateri učitelj je vodil petje in orgljal v čast božjo skoraj 50 let. Bil je med ustanovitelji gasilske čete in čebelarške podružnice.

Najbolj se je pa zavzel za povzdigo umnega sadjarstva in postal pravi pionir, oče sadjarstva v Krški dolini. Sadovnjaka brez brnenja ljubkih čebelic si ni mogel misliti, zato je vedno ljubil in gojil tudi čebelarstvo na svojem vrtu. Posebnih uspehov ni dosegel s svojimi čebelami, ker je bil bolj konzervativen in preveč iznajdljiv. Čebelaril je v kranjskih z raznimi prezimičnimi sistemi in v drugih panjovih manjših mer. Za A.-ž. panjove se ni mogel

ogreti, kar mu spričo njegove visoke starosti ni bilo zameriti. Čebelarstvo je imel le v nekako zabavo ter v veselje in za okras vrta, na katerega je bil tako ponosen. S svojo večjo roko je vodil čebelarško podružnico na Krki 10 let.

Tudi med čebelarji naj mu bo ohranjen časten spomin. Intihar A.

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo odborovo seja v torek 12. novembra ob 8 zvečer v običajnem lokalu.

Podružnico v št. Janžu na Vinski gori je obiskal priljubljeni predavatelj g. H. Peternel, dne 22. septembra 1935. — Gosp. predsednik Bratkovič je otvoril sestanek ter omenil, da se dober in pravi čebelar pokaže ravno v slabi letini. — Gosp. predavatelj je obširno in kakor on zna, prav zanimivo govoril o zazimljevanju, ropanju, izboljšanju paše. Poudarjal je, da se da čebelarstvo dvigniti ravno v slabi letini, kajti čebelar lahko vidi, katere družine so bile dobre. Čebelar, ki hoče povečati svoje čebelarstvo, ne bo podiral odn. družin v jeseni, marveč raje spomladi, ako bo to potrebno, ker bi sicer lahko odstranil morebiti boljšo matico, v ojačenem panju pa bi morda bila slabša matica. Spomladi pa le vidimo, kako napredujejo družine. Na razna vprašanja je dal g. predavatelj pojasnila. Zanimivo je razložil, zakaj je letos slaba letina. — Prav iskreno se zahvaljujemo gosp. predavatelju za lepe nauke ter želimo, da bi nas ob priliki zopet razveselil s svojim prihodom. — Jan Jože, tajnik.

Letošnji ajdovec je precej redek, kar je posledica neprestanih nalivov za časa ajdove paše. Iztočeni med moramo posebno skrbno spraviti, da se ne skvari. Keblje (škafje) z medom postavimo v suho shrambo. Ako je vlažna, se bo med sčasoma prav gotovo skisal, ker ima to lastnost, da nateguje vodo iz zraka. Tak med ni za uživanje. Porabimo ga lahko za kuho žganja, za navadno lectarsko pecivo ali za napravo kisa — za boljše pecivo in za uživanje na kruhu pa ni več dober. Tudi čebele ga ne marajo, ako je že precej kiselkastega okusa.

Pazimo na med, dokler je čas. Po toči zvoniti ne pomaga!

Mnogo zalege po ajdovi paši razveseli slehernega umnega čebelarja, zlasti kadar niso panji posebno živalni. Čebele, ki se izležejo jeseni, so velike vrednosti, ker so še neizrabljene. Prezimile bodo vse, stare pa medtem odmrle. Panji, ki imajo jeseni mnogo mladice, obetajo biti dobri plemenjaki, ki nam bodo prihodnje leto, ako bo paša količkaj dobra, napravljali veselje in tudi sicer ne bomo imeli težav z njimi. Saj imajo mlado, rodovitno matico, ki je porok, da bo družina storila svojo »dolžnost«, če bo le mogla.

Zlasti panji, ki julija meseca na tihem (neopazeno) preležejo, imajo še koncem septembra in tudi še v začetku oktobra več ali manj pokrite zalege. Čebelar misli, da imajo še staro matico, pa gospodari že mladica. Obilica zalege nas opozarja, da imamo opravka z mladico. To upoštevajmo zlasti takrat, kakar hočemo jeseni matico izmenjati in živimo v dobri veri, da ima panj staro.

Tisti, ki matice označuje, bodisi da jim prirezava krila, ali jih označuje z barvo, ima čez starost matic točen pregled in se mu ni bati, da bi uničeval mladih v domnevi, da so stare. Zato jih morajo vsi napredni čebelarji označevati.

Že stokrat pogreto, toda vselej nanovo načeto je poglavje o preskrbi plemenjakov z zadostno zimsko zalogo. Vsako leto opozarjamo, kako neusmiljeno in tudi negospodarsko je, puščati plemenjake s slabo zalogo medu (ali sladkorja). Toda redno vsako leto čitamo v pomladanskih mesečnih poročilih, da je mnogo panjev pomrlo zavorlo lakote. Najcenejši zagovor je, da čebelarji nimajo denarja za sladkor, največkrat pa je vzrok smrti čebelarstva nemarnost. Nekateri poznajo čebele samo, kadar so panji težki. Takrat se vesele svojih »ljubih in pridnih čebelic« in imajo usta

polna hvale in hvalisanja. Kadar jim slaba prede, jih pa hladnokrvno prepuščajo usodi.

Kdor nima sredstev za spopolnitev zimske zaloge, naj podre toliko panjev, da bo ostale lahko pošteno preskrbel. Drugega izhoda ni za pravega čebelarja. Vsi, ki greše proti temu načelu, spadajo na črno desko in ne imejmo do njih nikakih obzirov.

Poznavanje življenja čebele je temelj naprednega čebelarstva. Le tisti lahko uspešno čebelari, ki ga pozna do podrobnosti. V tem pogledu so bili naši stari čebelarji kranjčarji drugačni mojstri, nego marsikateri moderni čebelar, ki ima točno evidenco o vsaki kapljici medu v panjih, ne zna pa ločiti zdrave zalege od bolne, mlade čebele od stare, dobrega panja od slabega itd. itd. Kdor ima živahnejše stike s čebelarji, naleti včasih na neverjetno nevednost celo pri tistih, ki bi jim človek tega ne prisodil. Kar žalostno je, da jih je še mnogo, ki niti ne vedo, da nese matica oplojena in neoplojena jajčeca. Takih in podobnih primerov bi lahko naštel na kupe.

Za svojo osebo sem mnenja, da smo temeljnega pouka zelo potrebni. Posebno skrb bi morali posvečati poznavanju življenja čebele. Kdor ne pozna do dobrega tega zanimivega poglavja čebelarstva vede, ne bo nikdar postal dober čebelar in ne bo nikoli okusil najsilnejše in najlepše, pa tudi najmikavnejše strani čebelarstva.

Pri izobrazbi čebelarjev (po tečajih, predavanjih, spisih v Slov. Čeb.) uvažujmo, da so našemu povprečnemu čebelarju pred vsem posebno všeč lahko umljive in jedrnate snovi, ki jih z lahkoto prebavi in izkoristi v praksi, za težavne čebelarske probleme pa še ni dozorel, ker ni podlage za to. Brez dvoma je oboje vrste pouk potreben, toda največja potreba je pač po temeljni izobrazbi.

Mislim, da mi starosta naših čebelarjev, gospod Sajovic iz Stare vasi pri Postojni, ne bo zameril, če omenim v podkrepitev svojih izvajanj njegove besede, ki jih je izgovoril lani, ko je prišel na Janševo proslavo. Kramljala sva o našem čebelarstvu in o njegovem napredku. Pa je vzkliknil: »Ampak učeni ste postali, saj človek skoraj nobene stvari več ne razume!« Ta vzklik me je osupnil in sem mnogo o njem premišljeval. Nič čudnega, saj je prišel iz ust enega izmed naših najboljših in najvzornejših čebelarjev, ki oskrbuje nad 100 A. ž. panjev. Pa kako oskrbuje!

Te besede sem napisal zlasti na naslov naših mladih predavateljev, ki bodo začeli poučevati naš čebelarski naraščaj! Naj o njih

razmišljajo. Prosim jih pa, naj jih razlagajo zgolj dobrohotno.

Velike razlike v čebelarških letinah v posameznih krajih se nam zde kako leto kar neverjetne. Zlasti letos so ponekod tako očitne, da si jih ne vemo razlagati. Nič čudnega ni, da so belokranjski čebelarji veselo sukali točilo, v ljubljanski okolici pa ne, toda, da je bila v nekoliko ur oddaljenem kraju prav dobra poletna bera, pri nas pa zelo slaba, to marsikomu ne gre v glavo. Saj je bilo vreme povsod enako!

Znameniti slovenski slikar M. Jama je nekoč slikal v bližini Brezovice. Pa je prišel mimo kmetski človek in radoveden obstal za slikarjevim hrbtom. To nekaterim umetnikom ni všeč in g. Jama je gledalca prav na kratko vprašal: »No, ali bo prav?« Ta mu odgovori: »Veste, je tako, pa ni tako,« češ, slika je podobna, pa ni podobna. — Tudi z vremenom je tako. Isto solnce, iste padavine, isti vetrovi, toda krajevna lega in toplota zraka v posameznih krajih igra pri rasti in medenju rastlin veliko vlogo. Na primer! V okolici Dobrega polja in v Ribniški dolini na Dolenjskem so letos pridelali precej lepega cvetličnega medu, v nižje ležečih krajih ondote okolice pa ne. Glavno pašo so imele čebele na travniških cvetlicah. V nižje ležečih krajih so travniki že odcveteli, paša v Ribniški okolici se je pa šele pričela. Ribnica leži precej visoko in ima znatno hladnejše podnebje, zato so travniki začeli cvesti pozneje nego v nizkih legah. Slučaj je nanesel, da je bilo vreme takrat ugodno, pa so se medišča začela polniti. V nižinah je bilo za časa cvetenja travnikov (travniške kadulje) vreme slabo in panji so ostali suhi.

Ponekod je pravi kostanj kolikor toliko medil, zlasti tam, kjer ni cvetel zgodaj. Zgodnjega so oprale plohe, pa je bilo paše konec.

Isto velja za ajdo. Na Ljubljanskem polju je tako dobro medila, da takega ne pomnijo že 15 let. Bila je pravi čas v cvetju, kar je odločevalo. Koder je začela cvesti šele po 20. avgustu, je bila medena bera bolj slaba, ker je bilo preveč dobre te neba.

Na vse te okolnosti, ki vplivajo na pašo, premalo mislimo, ko se čudimo vestem o dobrih pašah v nekaterih krajih, medtem ko takrat domače čebele stradajo.

Prestavljanje so mnogi čebelarji opustili, ker so se prepričali, da tudi brez njega dosežejo iste uspehe. Prestavijo le toliko satov, kolikor dodajo satnic v izdelavo.

Prav je, da ne čebelarimo vsi po istem kopitu. Kar se komu resnično obnese, tisto naj stori. Brezpogojno naj pa prestavljajo čebelarji v krajih, kjer gospodarijo nalezljive bolezni zalege. Pri prestavljanju se hočeš nočeš

moraš prepričati o stanju zalege, oziroma o njenem zdravju.

O Martinu Kuraltu, znamenitem našem rojaku in učencu Antona Janše, omenja L. Kozikovski, predsednik zveze pomorjanskih čebelarjev, v svojem spisu »Die polnische Bienenzucht einst und jetzt«, objavljenem v 7. zv. letošnjega »Archiv für Bienenkunde«, str. 248, sledeče: »Pravi centrum Poljske do reke Bug z glavnim mestom Varšavo se je s posameznimi izjemami (Bialovieški pragozd) že zgodaj iznebil čebelarjenja v kladah. Preobrat se je tu začel že v začetku XIX. stoletja pod vplivom čebelarške šole Martina Kuralta. Ta je učenec »prvega c. kr. učitelja čebelarstva na Dunaju« Antona Janše in odpre l. 1806 v Lvovu, sledeč zgledu svojega mojstra, šolo za čebelarstvo in prvi učni tečaj z 200 slušatelji. Zaradi tega ne bo popolnoma držalo, ako imenuje Adamec iz Moravske dobrega in izkušenega čebelarja Juljana Lubienieckega, ki je za Ukrajincem Prokopovičem odprl l. 1847 v Przemysłanyh čebelarško šolo, kratkomo »polskego Dzierzona«.

Nakup praznih starih panjev je čestokrat zvezan z nevarnostjo okužbe domačega čebelnjaka. Včasih se pripeti, da komu čebele pomrjejo zaradi nalezljivih bolezni. Prazni panji stoje dva, tri leta v čebelnjaku, potem jih pa čebelar proda nerazkužene.

Pri nakupu starih panjev bodimo previdni in zahtevajmo od prodajalca jamstvo, da so od zdravih čebel. Isto velja glede čebel, orodja i. dr. To jamstvo je potrebno zlasti v okuženih krajih.

Slabiči — največja cokolja čebelarstva. Še vse premalo skrbimo, da bi se število slabičev v naših čebelnjakih kolikor mogoče znižalo. Kdor ima malo panjev, se trese za vsako družino in jo skuša obdržati za sleherno ceno, pa naj bo ta celo večja, nego vrednost dobrega plemenjaka.

V vsakem čebelarstvu je določen odstotek slabičev, pa naj počenjamo kar hočemo. Nikdar ne bomo dosegli, da bi bili vsi panji močni, ker je vedno med plemenjaki nekoliko takih (10—15%), ki ne morejo nikamor. V nekaterih so matice slabe, nekateri so bili spomladi izropani ali pa so salbo prezimili, nekaterim je matica umrla, pa smo to prepozno opazili. Pride mesec maj in se pokaže, da so nekatere družine iz omenjenih vzrokov v razvoju tako zaostale, da ni upanja, da bi si do jeseni opomogle. Mesto da bi jih pridružili sosednjim močnim panjem, poskušamo vse mogoče, da bi jih spravili na noge. Ojačujemo jih z godno zalego, pokladamo jim dan na dan, skrbimo zanje kakor moremo in znamo, toda zaželenega uspeha ni. Družina ima pač slabo

matico, ali pa je že tako oslabela, da tudi najboljša matica ne more napraviti v kratkem času iz revne družine dobrega plemenjaka.

Med zdravilo za opekline. V poizkusnem vrtu kievskega vseučilišča se je neki študent močno opeknel po roki. V sili se je spomnil, da je med v takih primerih izvrstno domače zdravilo. Naglo si je opekline namazal z medom in roko obvezal. Zvečer, ko je obvezo odvil, se ni mogel načuditi, ko je zagledal, da je roka že popolnoma zdrava. Prihodnji dan je šel k nekemu zdravniku na vseučilišču ter mu javil, kaj se je zgodilo. Zdravnik kar ni mogel verjeti dijakovim besedam. Da bi dokazal resnico, si je dijak nalašč še enkrat opeknel roko. Pokazal jo je zdravniku, jo vpričo njega namazal z medom in čez osem ur zopet prišel k njemu. Uspeh zdravljenja je bil isti kakor prvič — roka je bila popolnoma zdrava.

(Ukrajinski Pasičnik.)

Gostota sladkorne raztopine pri jesenskem pitanju. Doslej je veljalo, da moramo pokladati sladkor v razmerju 1:1 (1 kg sladkorja na 1 l vode). Slov. Čeb. je že večkrat pisal, da je taka raztopina primerna le za spomladansko krmljenje, za jesensko pa vsekakor prerodka. Opozorili smo tudi na uspehe poizkusov, ki jih je napravil vodja dunajske čebelarške šole Th. Weippl z različnimi raztopinami. Zlasti zanimive so bile njegove ugotovitve, da porabijo čebele pri zelo vodeni klaji (1:1) mnogo več sladkorja pri predelavi, nego pri bolj gostih raztopinah. Nekateri naši čebelarji so izražali bojazen, da utegne sladkor v gostejših raztopinah kristalizirati, toda pisec teh vrstic je napravil obsežni poizkus z raztopino v razmerju 1:07 (1 kg : 7 desetink litra vode). Vse je bilo v redu, o kakih sladkornih kristalih nikakega sledu, niti jeseni, niti spomladi.

Sedaj je objavil Weippl svoje zaključne uspehe v tej zadevi. Izjavlja, da so mnogi poizkusi pokazali, da zadošča, ako pokladamo sladkorno raztopino, ki obstoji iz 1 kg sladkorja in 6 desetink litrov vode. V tem primeru porabijo čebele pri predelavi sladkorja (v »med«) le 6% snovi, pri razmerju 1:1 pa 20—25%!!

Te podatke so kontrolirali tudi drugi čebelarji. Dognali so, da so popolnoma točni. Za praktično čebelarstvo so zelo važni, ker nam ne more biti vseeno, koliko raztopine ostane čebelam po končanem jesenskem pokladanju. Velika razlika je, ako ostane panju od raztopine 1:06 celih 94% sladkorja, od raztopine v razmerju 1:1 pa le 75—80%.

Važno je tudi, da je Weippl dognal, da se pri pokladanju tako goste raztopine ne po-kažejo nikake kvarljive posledice, klaja ne

kristalizira in tudi ni pomanjkljivo predelana v »med« (invertni sladkor).

Kdor sladkorno raztopino kuha, naj vzame na 1 kg sladkorja približno 6½—7 desetink litra vode, ker jo pri kuhi precej izhlapi.

Prava čebelarstva kri. Ogrri imajo v bližini Budimpešte v Gödöllöju državni čebelarški zavod, ki je vzorno urejevan in tako obsežen, kakor menda noben drug na svetu. Tam prirejajo dveletne čebelarške tečaje in izobrazujejo dobre čebelarje. Letos je priromal na tečaj za začetnike priprost kmetič, ki je napravil 180 km dolgo pot od doma julija meseca v največji vročini — bos. Njegova štiridnevna pot ni bila zaman. Domov se je vrnil ves navdušen od tega, kar je videl: velikanske nasade medečih rastlin, pravcati čebelni paradiz, velike sklade najrazličnejših panjev, čebelarški muzej, mizarске delavnice, laboratorije i. dr. Srečni ogrski čebelarji!

Nov čebelarški list v Jugoslaviji. S 1. septembrom je začel izhajati v Boškoju v Bački nov čebelarški list v madjarskem jeziku »Jugoszláviai Méhészet«. Uredništvo objavlja, da bo list zasledoval sledeče cilje: velike panje, močne družine, plemenito čebelje plemo, vzgoja žlahtnih matic, izboljšanje paše, evidenco pasišč, prevažanje v pašo, preskrbo sladkorja za pitanje, zatiranje čebelnih bolezni, zavarovanje čebel, vnovčevanje medu (eksport) itd. Mnogo sreče!

Za kratek čas. Nekje v Sloveniji čebelarji župnik, ki je zaradi svoje duhovite dovtipnosti in originalnosti znan daleč naokoli. Posebno priljubljen je med čebelarji, ker pove marsikako, ki mora spraviti v dobro voljo najhujšega pusteža. Seveda je tudi sam čebelar, pa še kakšen!

Nedavno mi je prišlo na ušesa, kako je bilo, nekoč, ko je gosp. župnik še služboval in čebelaril na Koroškem. Bilo je neko nedeljo v maju mesecu tik pred dopoldansko mašo. Vsi verniki so bili v cerkvi že zbrani in vse sveče pred glavnim oltarjem so močno gorele, župnika pa od nikoder. Kar se pojavi ves zasoplen in poten na prižnici in prosi župljane, naj nekoliko potrpijo, ker ima ravno — roj na veji in ga mora ogrebsti.

Kaj ne bi potrpeli! Na Koroškem ima skoraj vsaka hiša nekoliko »sodov« (panjev) in imajo ljudje do »bčel« toliko ljubezni, da menda nikjer na svetu ne toliko. Zato so razumeli čebelarске skrbi svojega župnika, in se zaradi kratke zamude ni začel cerkveni stolp majati, niti se ni nikomur žolč razlil od jeze. Še sam ljubi Bog v nebesih je imel dopadenje nad čebelarjevim veseljem do roja. Prav gotovo!

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo v zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Nova knjiga — Donat Jug: **Praktični čebelar**, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštnino je poslati še Din 5.— za vsako posamično poslano knjigo.

Nova knjiga — prof. Josip Verbič: **Čebelne bolezni**, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštnino Din 1.—.

Nova knjiga — Stane Mihelič: **Anton Janša, slovenski čebelar**, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spominu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarski hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Nova knjiga — prof. Josip Verbič: **Vrednost in poraba medu**, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1'50 in je zelo pripravna za reklamo.

Razne slike Janše iz njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile, prilepljene na lepenco, okras vsake čebelarske hiše. Cena Din 2'—.

Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To so:

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarskega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5'—.

Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 2'—.

Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjci.

Die erprobte Honig-Köchin, spisala Antonija Ravenegg. Cena Din 2'—.

Vsebuje razne recepte za medeno pecivo.

Kje boste odslej kupovali čebelarске potrebšćine ?

Kolodvor

Gospodarska
zveza

Čebelarna
poprej

Pražakova

ulica

Jetniš-
nica

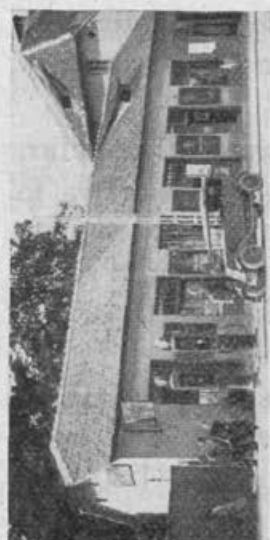
Sodišće

Miklošićeva cesta

Kolodvorska ulica

Tyrševa (Dunajska) cesta

Tukaj!

Pri
»Figovcu«

POZOR! Čebelarna se je dne 1. nov. 1935 preselila v lastne
društvene prostore na TYRŠEVO CESTO 21.

ČEBELARJI, posetite Čebelarno in podpirajte lastno podjetje z
mnogobrojnimi naročili!